

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра ДПД та українознавства

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Сучасна світова політика в особах і фактах
(вибірковий)

Спеціальність	усі спеціальності
Освітня програма	усі освітні програми
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)

Суми – 2025

Розробник:

(підпис)

Микола Михайличенко, к.і.н., доцент, доцент кафедри ДПД та українознавства

(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>кафедри ДПД та українознавства</u> (назва кафедри)	протокол № від <u>02.06.2025</u>
	Завідувач кафедри <u>Світлана Шестакова</u> (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Голова ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

Маргарита ЛИШЕНКО

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

Надія Баранчик
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 27.06. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Сучасна світова політика в особах і фактах			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра ДПД та українознавства			
3.	Статус ОК	Вибірковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)				
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	усі спеціальності			
6.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом третього, четвертого семестрів (другий курс) та п'ятого, шостого семестрів (третій курс)			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	1 семестр	30	30	-	90
9.	Мова навчання	українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Михайліченко Микола Анатолійович, к.і.н, доцент Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 246 г			
11.1	Контактна інформація	Ел. адреса: mikhailichenko@ukr.net, ауд. 256 головного корпусу			
11.	Загальний опис освітнього компонента	В межах курсу розглянуті основні тенденції трансформування сучасного світового порядку, особливості внутрішньо- та зовнішньополітичних курсів провідних країн світу. На основі аналізу політичних біографій видатних політичних діячів сучасності, з'ясовується місце і роль особи в глобальному політичному житті.			
12	Мета освітнього компонента	Формування у студентів системи знань про ключові політичні процеси та події у глобалізованому світі, видатних політичних діячів сучасності, а також умінь аналізувати політичні події сучасності, прогнозувати наслідки власної громадянської активності			
13	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент базується на дисциплінах, «Історично-філософські студії», «Громадянська освіта»			

14.	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності здійснюється відповідно до «Кодексу академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету»: http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobroch_hesnosti.pdf Під час виконання практичних робіт, написання модульних, екзаменаційних робіт, есе, рефератів тощо студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності, не допускати академічного плагіату та академічного шахрайства. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту тощо), повторне проходження навчального курсу
15.	Ключові слова	Історія, політика, світовий порядок, демократія, авторитаризм, глобалізація, поліцентричність, культурна спадщина, освіта, міжнародні стандарти, міжнародний досвід, цілі сталого розвитку, міжкультурний діалог

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК	Як оцінюється ДРН
ДРН 1. Аналізувати основні тенденції трансформації сучасного світового порядку		Доповідь, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 2. Орієнтуватися в особливостях зовнішньої та внутрішньої політики привідних країн Європи, визначати вплив представників європейської політичної еліти на процеси та події, що відбуваються на національних та глобальному рівнях політики		Підготовка мультимедійних презентацій, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 3. Розуміти роль США та російської федерації в глобальних процесах сучасності, зокрема природу новітнього політичного, економічного, військового та ідеологічного протистояння між цими країнами.		Дискусія, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)
ДРН 4. Визначати місце та роль провідних країн Азії (КНР, Японія) в сучасній світовій політиці.		Вікторина, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Особливості сучасного світового порядку. Зміни балансу сил у Європі та у світіпісля завершення «Холодної війни». Розпад біполярної системи та перехід до поліцентричності. Світові центри впливу. Глобалізація та антиглобалізм. Демократія як переважаюча концепція суспільного і державного устрою в світі. Основні тенденції розвитку світової економіки.	2	2		7	1,2,3,4,5,6, 8
Тема 2. Виклики та загрози світовому порядку. Загрози глобального екстремізму та тероризму. Зростання меж та кількості збройних конфліктів. Гуманітарні та соціальні кризи. Техногенні катастрофи та пандемії у центрах світового впливу та на їхніх периферіях. Неконтрольована міграція.	2	2		7	1,2,3,4,5,6,8
Тема 3. Скандинавська модель соціально-економічного розвитку: генеза та основні риси. Головні риси скандинавської моделі. Передумови формування скандинавської моделі: геополітичне становище, ментальні імперативи, історичний досвід.	2	2		10	1,2,3,4,5,6,8
Тема 4. Федеративна Республіка Німеччина. Політична система ФРН: державний лад, партійна система, виборча система, інститути громадянського суспільства, особливості внутрішньої та зовнішньої політики. Ключові політичні події сучасності: об'єднання ФРН та НДР та його наслідки. Фінансово-економічна криза 2008 р. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Г. Коль, Г. Шредер, А. Меркель, О.Шольц	2	2		9	1,2,3,4,5,6
Тема 5. Франція. Політична система Франції: державний лад, партійна система, виборча система, інститути громадянського суспільства, особливості	2	2		9	1,3,5,4, 6

внутрішньої та зовнішньої політики. Ключові політичні події сучасності: фінансово-економічна криза 2008 р. та її наслідки, протестні рухи 2005, 2006 та 2016 рр., терористичні акти 2012 та 2015 р. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Ф. Міттеран, Ж. Ширак, Н. Саркозі, Ф. Олланд, Е. Макрон.					
Тема 6. Велика Британія. Політична система Великої Британії: роль монарха, парламенту та прем'єр-міністра, партійна система, виборча система, інститути громадянського суспільства, особливості внутрішньої та зовнішньої політики. Ключові політичні події та процеси сучасності: «ера консерваторів» та повернення до влади лейбористів, Вихід Великої Британії з ЄС та його наслідки, північноірландський тероризм. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Чарльз III, Єлизавета II, М. Тетчер, Д. Мейджор, Т. Блер, Г. Браун, Д. Камерон, Т. Мей, Б. Джонсон, Р. Сунак	2	2		10	1,2,3,4,5,6
Тема 7. Сполучені Штати Америки. Ідеологічна основа суспільного устрою США: приватна власність, її недоторканість і невідчужуваність, суверенітет особи й громадянського суспільства, ринок, договірна форма утворення політичної влади, правова держава, розділення влад. Політична система США: державний лад, виборча система, партійна система, інститути громадянського суспільства. Особливості внутрішньої політики США, головні риси економічної системи США. Зовнішня політика США та місце в ній України. Ключові політичні події та процеси сучасності: Терористичний акт 11 вересня 2001 р., антирасистські протести 1992 та 2020 рр., штурм Капітолію США 6 січня 2021 р. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Б. Клінтон, Д. Буш, Б. Обама, Д. Трамп, Д. Байден.	4	4		8	1,2,3,4,5,6
Тема 8. російська федерація. Ідеологічна складова політичного життя	4	4		7	1,2,3,4,5,6, 7

РФ: вплив імперського і радянського минулого на політичну систему росії та політичну свідомість росіян; політичні лідери минулого в офіційній пропаганді та свідомості росіян (Й.Сталін, Л. Брежнєв, Б. Єльцин). Політична система РФ: державний лад, партійна система, виборча система, інститути громадянського суспільства, особливості внутрішньої політики, основні напрями зовнішньої політики, Україна у зовнішній політиці РФ. Ключові політичні події та процеси сучасності: розпад СРСР та «парад суверенітетів», політична криза 1993 року та війна у Чечні, економічні кризи та спроби демократичних перетворень, становлення авторитарного режиму. Основні риси «путінізму». Ключові особи політичного життя країни: Б. Єльцин, Д. Медведєв, В. Путін, О.Навальний.					
Тема 9. Японія. Специфіка політичної системи Японії: роль імператора та прем'єр-міністра, японська модель демократії, особливості виборчої системи. Головні риси внутрішньої та зовнішньої політики Японії. Ключові політичні події та процеси сучасності: економічна криза 1989 р., Великий тохокусський землетрус та аварія на Першій Фукусімській АЕС та їх політичні та економічні наслідки, початок періоду Рейва. Ключові особи політичного життя країни: Акіхіто, Нарухіто, Нода Йосіхіко, Абе Сіндзо, Йосіхіде Суга.	2	2		7	1,2,3,4,5,6
Тема 10. Китайська Народна Республіка. Політична система КНР, роль Комуністичної партії Китаю у суспільному, економічному та політичному житті країни. Специфічні риси економіки КНР. Зовнішньополітичні орієнтири Китаю на початку ХХІ ст. Китайсько-американські відносини. Китайсько-російські відносини. Розвиток співробітництва між КНР та Україною. Третє, четверта та п'яте покоління китайських лідерів. Ключові політичні події та процеси сучасності: події на площі Тяньаньмень 1989 р., фінансово-економічні кризи 2008 та 2020 рр. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Ден Сяопін, Цзян Цземінь, Ху Цзіньтао, Сі Цзіньпін	4	4		7	1,2,3,4,5,6,7

Тема 11. Корейська Народно-Демократична Республіка. Утворення КНДР. Політична система КНР, «династія Кімів», роль Трудової партії в політичному житті країни. Ідеологія чучхе. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики: ізоляціонізм, мілітаризм, контроль над особистим життям людини, політичні репресії, політика «обложеної фортеці». Позиція щодо російсько-української війни.	2	2		9	1,2,3,4,5,6,7
Тема 12. Республіка Індія. Політична система: роль та прем'єр-міністра, партійна система. Особливості внутрішньої та зовнішньої політики. етнічні відносини, роль кастових традицій, протистояння з Пакістаном, тенденції економічного розвитку. Ключові політичні події та процеси сучасності. Позиція щодо російсько-української війни. Ключові особи політичного життя країни: Д. Неру, І. Ганді, Р. Ганді, М. Сінгх, Н. Моді.	2	2		9	1,2,3,4,5,6
Всього	30	30		90	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена	К-сть	Методи навчання (які види навчальної	К-сть
	викладачем <u>під час</u> <u>аудиторних занять</u> , консультацій)	годин	діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	годин
ДРН 1. Аналізувати основні тенденції трансформації сучасного світового порядку	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Модерування дискусії за результатами доповідей	8	Підготовка до доповіді, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	14
ДРН 2. Орієнтуватися в особливостях зовнішньої та внутрішньої політики привідних країн Європи, визначати вплив представників європейської політичної еліти на процеси та події, що відбуваються на національних та глобальному рівнях політики	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Перевірка мультимедійних презентацій	16	Підготовка мультимедійних презентацій, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	38

ДРН 3. Розуміти роль США та Російської Федерації в глобальних процесах сучасності, зокрема природу новітнього політичного, економічного, військового та ідеологічного протистояння між цими країнами. Визначати місце України в цьому протистоянні.	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Модерування дискусії.	16	Дискусія, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	15
ДРН 4. Визначати місце та роль провідних країн Азії (КНР, Японія) в сучасній світовій політиці.	Проведення лекційних занять з мультимедійними презентаціями до кожної з тем. Проведення опитування, тестування. Консультації. Проведення вікторини	20	Вікторина, обговорення, опитування, тестування (тест множинного вибору)	33

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практичне завдання до теми 2. Виклики та загрози світовому порядку. Виступи з доповідями.	15 балів	До 4-го тижня
2.	Практичне завдання до теми 7. Велика Британія. Доповіді з мультимедійними презентаціями	15 балів	До 9-го тижня
2.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	20 балів	До 9-го тижня
2.	Практичне завдання до теми Тема 8. Сполучені Штати Америки. Дискусія.	15 балів	До 9-го тижня
5.	Практичне завдання до теми 10. Китайська Народна Республіка. Вікторина.	15 балів	До 13-го тижня
6.	Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	20 балів	До 15-го тижня
	Всього	100 балів	

5.1.1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виступи з доповідями	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Студент не підготував доповіді, не брав участі обговоренні. дискусії	Студент не розкрив тему доповіді, не аргументує свою позицію, не відповів на додаткові питання, не виявив активності при обговоренні. дискусії	Студент розкрив тему частково, недостатньо переконливо аргументує свою позицію не відповів на окремі додаткові питання, брав участь обговореннях, дискусіях	Студент повністю розкрив тему доповіді, переконливо аргументує свою позицію відповів на додаткові питання, брав активну участь обговореннях, дискусіях

Доповіді з мультимедійними презентаціями	0 балів	1-6 бали	7-12 балів	13-15 балів
	Студент не підготував презентацію	Презентація недостатньо унаочнює зміст повідомлення	Презентація унаочнює зміст повідомлення, виконана з дотриманням вимог.	Виступ з повідомленням доповнюється презентацією, виконаною відповідно до вимог
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	0-5 балів	6-10 балів	11-15 балів	16-20 балів
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест
Дискусія	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Студент не брав участі у дискусії	Студент брав пасивну участь у дискусії	Студент брав участь у дискусії у формі окремих реплік та зауважень	Студент брав активну участь у дискусії, самостійно формулював та висловлював думки щодо теми
	0-3 бали	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
Вікторина.	Студент не брав участі у вікторині	Студент не виявив активності в командній роботі	Студент брав участь у командній роботі, дав окремі правильні відповіді	Студент брав активну участь у командній роботі, дав правильні відповіді на декілька питань вікторини
Тестування за опрацьованими темами (тест множинного вибору)	0-5 балів	6-10 балів	11-15 балів	16-20 балів
	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест	Залежить від кількості правильних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Експрес-опитування після вивчення кожної теми	після завершення вивчення теми
2	Проходження модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	7, 15 тижні
3	Усний зворотний зв'язок від викладача під час занять	протягом занять
4	Самооцінювання	1-2-й, 3-6-й, 8-й, 10-12-й, 14-й тиждень
5	Взаємооцінювання за результатами вікторини	13-й тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1. 1. Підручники, посібники

1. Дорош Л.О. Зовнішня політика України: навч. посібник / Л.О. Дорош, О.Я. Івасечко, Я.Б. Турчин. Львів: Львівська політехніка, 2021. 348 с.
2. Кучеренко Д. Г. Україна і світ (країни/території світу, показники соціально-економічного розвитку, зв'язки з Україною, офіційні контакти) : навчальний посібник / Д. Г.Кучеренко, О.В. Мартинюк, В. Є. Сахаров. 2-ге вид. Київ, 2020. 416 с.
3. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: навч. посібник. - 2-е вид., виправл. і доп. К.: Центр учбової літератури, 2021. 256 с.

6.1. 2. Методичне забезпечення

4. Михайліченко М.А. Роговенко О.В. Сучасна світова політика в особах і фактах. Конспект лекцій для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей. Суми, 2025. 70 с.
5. Михайліченко М.А. Сучасна світова політика в особах і фактах. Навчально-методичний посібник для семінарських занять для студентів 2 курсу денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей. Суми, 2022. 20 с.
6. Михайліченко М.А. Сучасна світова політика в особах і фактах. Методичні рекомендації організації самостійної роботи для здобувачів 2 та 3 курсів усіх освітніх програм денної форми здобуття вищої освіти ступеня «Бакалавр». Суми, 2025. 36 с.

6.3. Інші джерела

7. Диктатори XX-XXI століть: тоталітарні режими та наслідки для суспільства: за матеріалами міжнар. наук. конф., (Київ, 22 листопада 2022р.). Київ ; Харків : Право, 2023. 488 с.
8. Лагутін В., Колодій О. Цивілізаційні та інституційні фактори глобальних економічних трансформацій XXI ст. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: науковий журнал. 2019. № С.5–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2019_2_3
9. Орлова Т. Україна в європейському цивілізаційному вимірі: курс лекцій. К. 2021, 424 с.
10. Huntington Samuel P. The Clash of Civilizations? URL: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/1993-06-01/clash-civilizations>

6.4 Додаткові джерела

11. Кудінов Д.В., Михайліченко М.А. «Ukraine becomes the 9th country to sign the Artemis Accords»: правові аспекти місячних амбіцій України. Приватне та публічне право. 2023. №2. С. 73-80. URL: http://pp-law.in.ua/archive/2_2023/13.pdf
12. Михайліченко М.А. Історія Сумського національного аграрного університету: етап становлення (1977–1997 роки). Перспективи та інновації науки. 2025. №5. С.1015-1024.
13. Михайліченко М.А. Становлення та головні риси «путінізму». Матеріали НПК викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (26-29 квітня 2022 р.). С 283.
14. Hlianenko, K., Sosnova, M., 3.Mikhaylichenko, M., Soter, M., Kuzminska,Y. Utilisation of digital educational technologies in Ukraine's educational system. Multidisciplinary Reviews, 2024, 7(Special Issue), e2024spe009
<https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85200228740&origin=resultslist>
15. Bogouta V., Naida I., Mykhailichenko M., Kornienko A., Machuskyi V. Critical strategies for strengthening the patriotic education framework for youth. Multidisciplinary Reviews. 2024. 8(Special Issue), e2024spe075
<https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85216781979&origin=recordpage>

6.5 Програмне забезпечення

35. Пакет програмних продуктів Microsoft Office.
36. Програмне забезпечення (для забезпечення дистанційного навчання, Zoom, Moodle).

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)			
Література є актуальною			
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти			

Рецензент:

Викладач кафедри ДПД та українознавства _____